

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 15/27 Septemvrie 1891

Nr. 37

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De **Ernst Eckstein**. — Traducere din nemtesce.

(Urmare).

Parlamentarul, care de pe coperiș avea să între la învoeli cu pirații, fu lovit de o săgeată încă înainte de a fi început să vorbească. Aceasta se consideră ca o pedeapsă trimisă de Afrodita și astfel se întăriră unii pre alții în încrederea din nou dobândită.

Căpetenia piraților, Olbios, dete zor și nu lăsă timp acestei impresii, să se slăbească și să se răcească. În momentul proxim se sguduî edificiul în temeliiile sale. Berbecelul cel cu capul de fier fu isbit cu strașnică putere în zidul palatului.

Cu toții grăbiră înspre sala cea mare, al cărei părete de câtră piață fusese astfel atacat. O privire fugitivă numai arătă, că atacul acesta nu va trebui repetit prea des, pentru a dărâma zidul. Până sus sub grindile împodobite cu ornamente aurite se vedeau crepături prin zid. În fășii lungi se desfăcea de amândouă lăturile punctului de atac tencuiala cu cadra minunată a unui artist teban. Zidul însuși trada prin o neînsemnată curbătură, unde lovise capul berbecelului.

Fără amânare se puseră se baricadeze ușa domationului amenințat. O a doua, o a treia lovitură urmă. La al patrulea atac se făcî un sgomot înfricoșat. Jumătate din zid și o parte din grindile plafonului se prăbușise. Nori grozavi de praf se înălțară deasupra baricadei și trecură înspre ușe.

Pirații salutară acest rezultat cu sêlbatete sbierete de învingere. Urmă o pauză cu o liniște înspăimântătoare. Din amândouă părțile așteptau să se tragă norul cel gros de praf. Apoi se aruncară pirații înspre spărtură, pentru a delătura molozul, petrele și grindile țândărite. Spărtura era destul de lată, pentru a face cu puțință un atac prin cei greu înarmați.

Deodată cu acest asalt se repeți și zorul asupra porții principale și asupra zidurilor laterale, unde apărătorii tiridei fură atacați cu suliți de cele lungi. În contra săgeților otrăvite se apărau pirații prin scuturi mari, îmbrăcate în pele, pre care Olbios le procurase în grabă.

Astfel asaltați dintr'odată în toate punctele și încă cu o îndârjire și statornicie, care părea

a cresce cu fiecare minut, asediații încurând simțiră cum le scade încrederea și cum le amortesc puterile. Dar' acum era firesce prea târziu a se mai cugeta earăși la propunerea aceea a tracului. Înainte de a trece un pătrar de oară, pirații ocupară prima curte a palatului. Luptând fără încetare, se retraseră apărătorii în curtea a doua. Dar' nici aici nu ar fi putut să reziste pentru multă vreme puterii covârșitoare a piraților, mai ales că acestia se urcaseră pe platforma palatului și aruncară de acolo o ploaie de săgeți pe capetele celor din curte. Olbios în persoană ațîtat de o furie nebună, lupta împreună în rîndul celor d'ântei. Tot mai mic deveni numărul acelora, care se grupară împregiurul archontei, ca în giurul centrului lor. Cu mîna sa proprie trântise Charidemos pre mai mulți dintre agresori la pămînt, acum precînd Olbios se apropia tot mai tare, lăsă pe câteva momente sê-i cadă brațul ostenit dimpreună cu spada.

„Ura!“ strigă piratul consoților sei. „A noastră este isbînda. Pre acest bêtân milesian îndârjit însê, care pare a nu sci ce însemnează un jurămînt de rês bunare al heniochului Olbios, sê mi-l lăsați întreg și nevătêmat în mînile mele! Soartea de care am de gînd sê-l fac părtaş, are să servească fiitorilor nostri adversari ca exemplu, cât de puțin consult este a provoca mânia noastră. Înțelegi tu, Charidemos? Mêi nebun îngâmfat, care îți inchipuiai sê ni-te opui cu o mîna de oameni! De altcum, prea Luminată Archontă, spune pentru-ce nu întimpini pre învingêtor de bună sosire și pentru ce nu-i oferi obicinuitul dar? Unde e Cydipe, încântătoarea ta fiică? Am auđit mult laudându-o pentru frumșeța și grațiile sale. Se scii, îți cer pre Cydipe ca dar, — întru despăgubire pentru necazurile, pre care ni le-a pricinuit tata. Căci în adevêr, în scurt timp vom avê mai mult de lucru, decăt a lua cu asalt palaturile unor nebuni descreerați“.

Đicênd aceste, el se cugeta la flota principelui Philostrat, despre care avea scire, că demult se afla pe cale sê vie.

„Cydipe, fiica mea“, — oftă Charidemos desperat. „Ia-mê pre mine și toate avuțiile mele, — ucide-mê! — dar' dacă mai ai numai puțină

teamă de ȃei nemuritori, cruță-o pre ea, care a fost fericirea și fala ȃilelor mele!“

„N'am nici un gând r u cu scumpa de Cydipe!“ strigă piratul. „Numai drăguța mea are să devină, căci celui tare 'i-se cuvine ce e frumos, și 'nving torul are dreptul să-și aleagă din grădină floarea cea mai cu plăcut miros. Ad -o 'n brațele mele, Charidemos! Tu 'n persoană să ai cinstea să 'mi-o conduci 'n cameră!“

„Nici-odată!“ b lb i Charidemos. „Ah, acum recunosc m na r sbun toare a ȃeiței! 'n 'ng mfarea mea n'am ținut vrednic pre sculptorul din Mylasa să-mi fie ginere și acum să văd cu ochii mei cum un mișel să-mi necinstească copila mea!“

„Drăguța lui Olbios!“ ȃise cu hohot piratul. „Nu scii prețui pe deplin cinstea ce 'ți-se face. Dar' destul de aceste: Unde este ea?“

Nu-și terminase vorba, când Cydipe, palidă și fără lacrămi 'n ochi, 'ntr  'n curte. 'n iatacul seu ea stătuse 'n genunchi, cu m nile ridicate, rug ndu-se ferbinte după ajutor. C nd cuvintele pline de bătaie de joc străbătuseră la urechile d nsei, ea trase zăvorul și eși 'n aul . 'n dreapta ținea un pumnal.

„Aicia sunt“, ȃise ea cu dispreț vădit. „Viu să-ți spun, că te 'nșeli! Ferul acesta m  eliberează, 'nainte de a mă fi atins m na ta.“

Olbios căscă ochii la ea, ear' ea ȃise 'ntoarsă c tr  Charidemos:

„Tu porți 'nc  spada, tată. Sciu că nici tu nu vei suferi, ca brutalitatea acestor criminali să-și bată astfel joc de tine. Tu-'mi vei urma 'n ad ncurile hadesului, unde o 'nghititur  din apele Letei te face să uiți toate supărările și toate dorințele.“

Vorbind astfel, ea nu băgase de seamă, că din partea de din dos a curții unul din pirați se apropiase pe furiș de d nsa. 'n proximal moment și simți cum un pumn bărbătesc o apucase de braț și o str ngea de-'i pocnir  oasele. Pumnalul 'i c d  din mână.

„Veți aș !“ strigă Olbios r njind cu plăcere. „Asta o nimeriși, Lysias! Nu, drăguță, nu hadesul 'l vei 'mp rți cu luminatul tău tată, ci patul de plăcere cu Olbios, care te află 'ncântătoare. Tu-'mi vei 'ntinde buzișoarele tale rumene spre sărutat și-'mi vei concede, ca m nile mele să-ți desmerde părul tău auriu. Sinul tău cel fraged. . .

El nu-și termină cuv ntul. O suliță sdravănă, aruncată numai 'n depărtare de câteva schioape prel ng  capul frumoasei Cydipe, 'i-se oprî oblu 'n g t. R cnind ca un taur rănit, s  dete 'mpletecindu-se trei pași 'nd r t, și se r sturn  la p m nt scăldat 'n s nge. Aproape 'n același moment o lovitură de spadă crep  capul sb rlit al piratului, care ținea 'n brațe pre Cydipe. Zing nit de arme și sgomot sălbatec s  auȃia d nspre grădină: cu o ceată de juni aleși icarieni năvălise Acontios, sculptorul din Mylasa, 'n curtea cea

largă. Toiul cel mare, care vuia prin agor , dovedia că și din această parte se 'nc ierase lupta.

Prec nd ostașii principelui Philostrat, d nd năvală, alungau pre pirați din palat, 'i treceau prin ascuțișul sabiei sau 'i luau prinși, Acontios ținea 'n extas de fericire 'n brațe pre scumpa sa Cydipe, scăldată 'n lacrămi.

„'n sfirșit, 'n sfirșit!“ b lb i ea, așcunđendu-și fața la pieptul eliberatorului ei. „Sciam eu, că tu ai se vii.“

Ca eșit din minți privia Charidemos asupra 'ninatei părechi, care se 'mbr țiș  cu căldură. El nu 'ndr snia să se apropie de acest tiner: atât era de umilit de rușine și de părere de r u. Toată căldura mulțumirei sale 'ns  se rev rs  asupra lui Philostrat, care cam după o oară 'ntr  'n palat 'nsoțit de Ximmias, de Oloros și de Melanip, 'ntinđ nd Archontei dreapta, ca-și-c nd el, Philostrat, ar fi avut să ceară prietenie și uitare pentru 'nvr jbirea politică, care despărțise până acum Icaria de Milet. Archonta cel odinioară atât de strașnic și de 'nchis era ca transformat. Acum află adevărul, pre care-'l presimțise când cu arunc tura de suliță a lui Acontios: că Conon a fost un trădător, că acusa 'n contra lui Acontios a fost o pornire mișelească și că el, Charidemos, 'n orbia lui se dejosise a fi unealta netrebnică a acestei intrigi.

„Dar' pre toți ȃei“, 'ntrebă el după o mică pauș , „cum a fost cu putință, ca aș  'n ultimul moment, asemenea sămânței răsărite din dinții de b laur ai lui Jason, s  eșiți din p m nt, fără-ca vrășmașii s  vă observe?“

„O, ne v dur  ei doar“ replică Philostrat. „Numai pentru voi și pentru mișei, care vă dădeau zor aici 'n aula palatului, c d r m ca și fulgerul din senin. Adevărat, că vitejii mei vor fi venit ceva cam pe neașteptate și pentru cei de afară. Nu d nspre mare făcurăm asaltul, căci aș , — era prea evident, nu puteam executa adevăratul atac, precum eu 'l plănuisem. Nu, Charidemos, de cătră Sud, d nspre Didymoi, am venit f c nd acest mare ocol, numai pentru de a surprinde cu at t mai cu siguranță pre agresori. Resistența ce o 'ntimpinar m f  atât de ne'nsemnata, 'nc t ajunserăm chiar 'n centrul orașului, fără-ca puterea principală a piraților s  prindă de veste. Prec nd eu 'nsumi m  'ndreptai 'nspre Agora, Acontios se aruncă asupra gloatei, relativ slabe a acelora, care atacau palatul pe din dos, cele-ce au urmat le scii. 'ntr'aceea pirații au fost 'n partea lor cea mai mare uciși sau prinși și legați. C țiva puțini, — și 'ntre acestia spre părerea mea de r u și fratele lui Olbios, — au scăpat pe corăbii și au luat-o spre Nord. Ajunși 'ns  odată să ne facem răfuiala cu acesti periculoși inimici ai păcii, voi da c t mai cur nd porunca să-i caute 'n toate pitulușurile lor, pentru a st rpi odată pentru totdeauna din rădăcină această buruiană.“

XII.

Scirea despre reîntoarcerea lui Acontios, și că lui și generoasei sale interveniri la Philostrate este a se atribui scăparea din mâinile piraiților, străbătuse pe aripile vântului până în cele mai îndepărtate unghiuri ale mahalalelor. Această veste singură ar fi fost de ajuns să pue nevinovăția tinărului afară de ori-ce îndoială; căci acela, care lupta în contra piraiților nu putea fi complicele lor. Acum se mai răspândi și faima hotărîtă, că Conon nu ar fi rățecit ca și Charidemos, ci că în detestabila sa răutate a mituit cu bani grei mărturiile mincinoase, comițând astfel o crimă, pre care legile din Milet o pedepsesc cu confiscarea averii și cu exil.

Astfel ajunse și Baios, faurul, la cunoștința vestei, care trecea din gură în gură.

Baios și de altcum, decând cu condamnarea lui Acontios, se afla într-o dispozițiune sufletească vrednică de plâns; căci răsbunătoarea Neaira, vedându-se odată ajunsă la ținta intrigilor sale conduse de ură, prelungea tot rezultatul dobândit nu aflase nici decum mulțumirea sufletească așteptată, și astfel se năpusti acum cu o ură ascunsă asupra lui Baios, care până aci îi fusese indiferent. Înzadar insista faurul asupra împlinirii promisiunilor, pre care i-le făcuse Neaira. Ea îi rîdea în față și îi arunca în nas insulta: „Față de trădători n'ai să-ți ții cuvântul“. Apoi, când se prea turbura, când din ochii lui schinteia lucoarea neliniștitoare a omului, care în desperarea sa extremă e capabil de ori-și-ce, îl amîna cu v'ro nouă promisiune pe mai târziu, după-cum fac datorășii, care se scapă de creditorii lor cu câte o vorbă goală. Faurul însă simți în cele din urmă, că de bunăvoie și nesilită de împregiurări nici-odată nu se va da în voia lui. Astfel foarte supărat și pe di ce merge tot mai posomorît își vedea de lucrul seu, șovăind de-apururea între hotărîrea: să aștepte cu răbdare până în sfârșit, sau să le curme toate dintr'odată. Eventualitatea din urmă i-se impuse mai ales când Olbios cu piraiții sei eșise la Milet pe uscat. Phintias, servitorul templului din dumbrava dela Didymoi, se dăduse demult earăși în partea piraiților. Așa ceva putea face și Baios. Și dacă prelungea toată familiaritatea lui cu această meserie periculoasă mai sta la îndoială, cauza era teama ce avea, că Olbios ar putea fi totuși învins, și el, Baios, atunci fără doar și poate ar fi silit să fugă din Milet și să se depărteze pentru totdeauna de adorata sa Neaira.

Neîndestulit cu sine până în cel mai ascuns unghi al sufletului seu, nesciind: să se bucure de triumful piraiților, să ese și el la iveală, sau să se ascundă, își petrecuse zilele în această chinuitoare șovăire până în ziua luptei hotărîtoare.

Acum dintr'odată părea că soarta fatală se năpustese asupra-i.

(Va urma).

Rosa sau Trandafirul.

Prelucrare după P. R. Stolzissi din „Pharmaceutische Post“,
de I. P. Reteganul.

(Urmare și fine).

Cu bobocii nedesvêliti ai rosei asemênă Catullus (născ. la a. 86 a. Ch.) pe fecioara retrasă și o astfel de rosă în dezvoltare este simbolul curățeniei virginale.

„Ut flos in septis secreti nascitur horti

Ignotus pecori, nullo contusus aratro,

Quam mulcent aurae, firmat sol, educat imber.“

(Cum cresc florile în straturile grădinii secrete Necunoscute de animale, nemișcate de aratru, Le desmiardă vânturile, le întăresce soarele și le crește ploaia.)

Cununi de rose și decorațiuni de rose poartă: Aphrodita, Cupido, Grațiile, Muzele, Hebe și Ganimed, ambii păharnici ai zeilor, Dionysos și Cormos, zeul banchetelor (ospetelor) și personificarea păcii se ved iciclea cu decoare de rose.

Virgilius dice despre Venus: »Et avertens rosae cervice refulsit“.

(Și se schimbă splendid deita cu ceafa de rose).

Catull cântă buzele trandafirii ale iubitei sale și rësufarea ei dice că este mirositoare ca rosa.

Grecii și Romanii presărau refectoriile lor cu petale de rose și încununau pocalele și scafele cu rose.

Cleopatra făcù asemenea, când își tractă în Sicilia pe Marcu Antonius al ei. Nici iarna nu se puteau Romanii de neam lipsi de rose pentru care spesau sume enorme de bani. Un scriitor ne raportează despre aceasta: „Delicati illi adfluentes parum se lautos putabant, nisi luxuria vertisset annum, nisi hibernae poculis rosae inatassent“. (Acesti sensuali și adormiți se credeau prea puțin, dacă nu reintorna prin risipe anul, dacă nu plutiau în păhare rose de iarnă.) Cu rose decorau Romanii carele triumfale și cu rose părechile de miri, pe cei iubitori credeau că-i leagă cu cununi de rose.

Rosa este și simbolul moleșiei și al bune dispoziții.

Diodorus Siculus (din primul veac a. Chr.) și Seneca (născ. la a. 2 după Chr.) raportează, că bine dispușii Sibariți pe perinile lor pline cu petale de rose nu puteau să doarmă de era o singură petală îndoită.

Deoarece cei amoroși adesea descoper câte un adăvăr dulce, dădură lui Harpocrates o rosă în mână ca semn al tăcerii.

Moartea prea timpurie fù simbolisată prin o rosă tîncuiată în peatră mormentală. Frumoasa datină la Romani de a înfrunșea mormintele cu flori în general și cu rose în special se păstrează până azi; totuși precum lesne putem vedè la ziua tuturor sfinților și a tuturor sufletelor, pietatea aducerii aminte a dispărut în parte, idea fundamentală a sêrbătorii morților s'a șters, dar luxul nu numai a rēmas, ci a devenit adese ridicul.

După o versiune creștinească, pre timpul lui Christos au fost toate rosele roșii și erau florile păcii și simbolul îndestulării lumesci. Penitenta Maria Magdalena stropi cu lacrimi toate rosele din cale-i și le albi, de aci se și numesc rosele cele albe „Rosele Magdalenei“.

Roselor nu le priesc, — după experiența tirolenilor, unde zace un mort și dacă cu un mort în groapă punem o rosă, atunci se uscă rosarul, de pe care am fost rupt acea rosă.

După o altă credință poporală rosele sînt așa dușmane dracului, cât cu ele îl putem alunga din lăcașul unde se află.

Herodotus din Halicarnos (484—400 a. Ch.) ne spune, că vechii babiloneni purtau la sêrbători rose argintite pe bătele lor.

Homer cunoscea rosa numai din auđite, dar' apoi cunoscea uleul de rose.

Poeta Sappho (750—627 a. Ch.) folosește adese rosa și o aseamnă cu farmecul frumoaselor fecioare.

Despre poeziile de rose ale lui Anacreon fû vorba mai sus (el trăi de la 560—478 a. Ch.)

Cum vechurăm mai sus, rosa nu fû o floare semitică nici egipteană și în timpurile vechi nu se afla nici în Grecia nici în Asia — așadar' de unde-î ea?

Scrutările au descoperit că rosa o avem din centrul Asiei și că a venit cătră Vest, așadar' cătră Babilon, insulele grecesci, Grecia, Roma, Galia, Iberia și Britania etc. etc.

Teheranul din Persia este un ținut par excellence priincios roselor, ca și Schiras; ca se vină rosa din Asia la Grecia, luă drumul preste Phrygia, Tracia și Macedonia. În Phrygia fură grădinile regelui Midas, unde, — după spusele lui Herodot, — cresceau rozele celecuseședecei de foi. În ținutul Filipi din Macedonia se aflau, după-cum spune Theophrast (390—315 a. Ch.) chiar centifolii. Pe pământul Phrygiei crescea myrtul lui Atys și al Cybelei — care se venerau în locul lui Adonys și al Aphroditei; în mitul frygian Atys, în loc de a se transforma într'un rosar se transformă în pin, respective din sângele lui răsări un pin.

La Italia veni rosa cu coloniile grecesci și de acolo se lăți preste toată lumea.

De bună seama că în lunga ei călătorie prin regiunile răcoroase și friguroase ale Nordului perdû mult din frumseța și mirosul ei. Este prea firească marea deosebire între rozele, ce fură aflate pe așa numitul mormânt alui Ali în Bactria și între acele, care cresc prin Christiania, dar' rosa totuși rămâne o floare nobilă ori unde, chiar și dacă-și deschide bobocii în Nord.

În Italia le priesce roselor de minune; cele de Campania sânt mai timpurii, cele din Prănește mai târđii; vestite sânt rozele de Prănește; Neapolea deveni al doilea Schiras. Luxul de roșe fû general, grădinile de rose se întindeau până departe de cetăți, mai ales și dela Roma. Beutorii se încununau pe ei, încununau iubitele lor, băieții ce le umpleau păharăle, musicanții lor, jucătoarele lor și scafele din care beau tot cu rose, și pe jos prin sale erau așternute rose, adese de un cot de înalt dela padiment.

„Cum furit Lyaeus,

„Cum regnat rosa, cum modent capilli?“ strigă Martial „când pausează deul vinului, când guvernează rozele, când aburează sudorile din pâr“, și aceste beții se străcurau sub signatura roselor. Și luxul se urcă cum vechurăm deja mai sus. Aestivae nives, bibernae rosae! fû acum parola. Împăratul Heliogabulus se preumbla prin palatele sale pe covoare de flori vii și la ospețele (banchetele) lui se înădușau unii oaspeți înveseliți în mirosul roselor.

După spusele lui C. Apicius în Roma se pregătia un vin cu sorogaț de petale de trandafir. Și la prepararea unei bucate (mâncări), numită „Patina de rosis“, folosiau rose și încă partea cea mai luminoasă a petalelor, care o stropia cu sos de sardele și o sdrobia, și apoi din amalgamul acela storciau suncul, la care adăugeau ouă, creeri, piper și vin.

Și dacă și evul de mijloc ruină tot ce clădise antecesorii Romani, spre rose nu-și îndreptă pașii. Biserica și stilul bisericesc de edificare le întări în stăpânirea lor. Rosa fû simbolul curagiului și al blândetei Mariei, și arhitectii puneau mistica rosă încornurată ca coroană în virful edificiului.

O dicetioare islamitică crede, că rosa s'a ivit din sudorile lui Mohamed, de aceea nici un credincios de al Islamului nu lasă jos călcată o rosă sau o petală baremi. După cucerirea Ierusalimului la 3 Octomvrie 1187 lăsă învingătorul Sultan Saladin a se spăla biserica dela sfân-

tul mormânt, care până aci fu folosită de creștini cu multă apă de rose, ce o aduceau pe multe cămile, și a o curăți spre a o face de folosit pentru cultul islamitic. Preste tot în orientul islamitic joacă o mare rolă esența și apa de rose ca parfum la scalde și spălări. (David cântă: „Stropi-mă-voiu cu isop și mă voiu curăți, spălă-mă-voiu și mai virtos decât zăpada mă voiu albi) . . .

Rosa roșie și albă s'a folosit ca semne de partid în resbelele regilor Angliei. Și în sciința eraldică sânt rozele de însemnătate.

Rosa își avû și sârbătorile ei. În Franția, în țeara roselor, câștigau la sârbătorile roselor, cele mai virtuose fete, recunoscute de ținutul cutare, un premiu și titlul de „Rosière“, adecă regina roselor. Sârbătorile roselor (rosaria, rosalia) erau sârbate încă în Roma-antică în zilele lui Maiu ori Iunie; la aceste ocașuni oamenii decorau mormintele cu rose și întindeau ospete, cu care privilegiu dăruiau pre unii oaspeți cu flori. Această datină o aveau și Ilyrii. Deosebite seminții slavice: Rușii albi, Rușii mici, Sârbii, Slovaci, Albanezii etc. au până ađi sârbătorearea rosaliilor numită Rusaliia, la pogorirea spiritului sfânt, chiar ca Românii Rusaliile, dela Rosaria ori Rosalia vechilor Romani. Dar' Rușii mici și Rușii albi, care iubesc cultul roselor, și care ca mulțumire pentru acest cult scutesce păduri și câmpii, oameni și animale, le numesce „Rusalky“.

La cei vechi, în unele locuri, se numesc cimiterile grădini de rose, întelegându-se probabil nu atât rosa comună, ci mai virtos rosa jerichonică (Anastatica hierochuntica.) Într'un bocet românesc se đice:

Bucură-te cintirim

Că mândră ruje-ți răsădim

N'o răsădim se nflorescă

Că o răsădim se putredească;

se cântă în Reteag, când petrec la groapă prunci, ori juni de ori-ce sex.

Și câmpurile de bătaie fură numite grădini de rose unde de sângele eroilor se înroșesce pământul și unde, cum se credea, răsăriau tot rosari.

Cunoasem dar' rosa după semnificația sa adevărată și alegorică, ca floare perfectă și ca simbol, ca tip de plăcere, de frumsețe, de tinerețe și lux, și apoi ear' ca icoana trecerii și a morții. Am sârbătorit-o, ba am aflat-o chiar îndumneđită de đei și oameni, a trebuit însă se o vedem și călcată în noroiu de un cavaler, ca Scheck de Wald, care în castelul seu Aggstein la Dunăre roșise rozele grădinii sale cu sângele prizonierilor sei uciși.

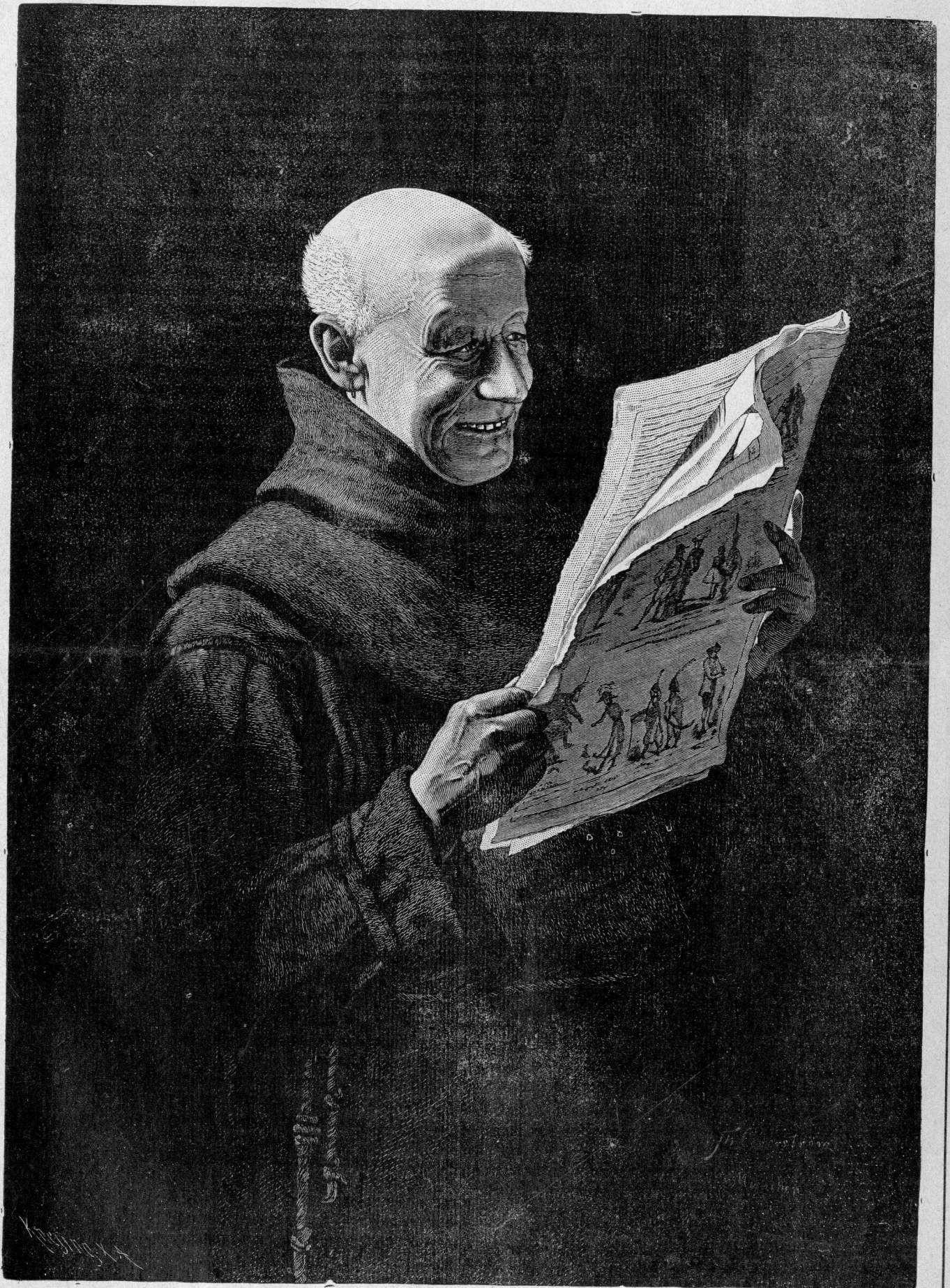
Să o privim acum în forma ei mărginită ca obiect botanic!

Rosa rubiginosa, (germ. Rostrose, Weinrose și subspeciile ei Rosa gallica, Rosa austriaca, Rosa provincialis.) Rosa de zăhar, Rosa de oțet, cresc cu deosebire în Franția-sudică și aci în mai multe varietăți.

Dela această specie se folosec în farmacia petalele sub nume de flores rosarum rubr; petale de rosă franțozească — hamburgiană — damascenă, de zăhar în oțet. Ca produse din ea avem: petalele uscate și pulverea lor, apa de rose, uleul de rose, oțetul de rose, conserva de rose, emplastru de rose, mierea de rose și prețiosul uleu de rose — Oleum rosarum aethereum seu verum. Petalele uscate ale acestei rose formează partea constitutivă dela Pulvis fumalis nobilis.

Rosa Centifolia (Rosa cu o sută de foi).

Aceasta e cea mai frumoasă din toate rozele și se trage din Persia, țeara roselor. Ea se cultivează și în regiunile mai răci ale Europei în varietăți numeroase. Rosa maxima (centifolia reginei), Königscentifolie, mare, roșie. Rosa minor (centifolia cea mică), mică, roșie. Rosa muscosa (rosa muschioasă) Moosrose, Rosa mutabilis (Veränderliche Centifolie, centifolie schimbăcioasă

Un lucru cu haz.

Rosa unica (Unvergleichliche Centifolie, centifolia neasemenăveră). Rosa lactea, rosa de lapte, (Milchweise centifolie) și mai o mulțime de hibride de centifolii. Rosa calendarum, Rosa Damascena. Ce imagini sînt legate de acest nume! Damascul (arabesce: Dimeschke Scham una din cele mai vechi cetăți ale lumii, în una din multele provincii asiatice turcesci numită Soristan-Syria, aproape de piciorul muntelui Antilibanon, aproape 665 m. preste supr. mării, situat în frumoasa și fructifera Vale a Damascului). Aci înflorește această rosă pompoasă și umple de miros Edenul de pe țărmurii riului Barrada (Chrysorrhoeas, Riu de aur). Varietățile acestei rose sînt și ele mai multe. Uleul de rose damascene se ține de speciile cele mai fine de uleu. Rosa moschata, Rosa glandulifera (Bisamrose, Moschusrose, Moosrose), asemenea dă un nobil uleu oriental. Rosa indică, indigenă în India și China, se cultivă acum în toate țările. Cele mai însemnate din varietățile ei sînt: Rosa bourbonica, Rosa Lawrenceana, Rosa Noisettina, Rosa paniculata. Toate aceste varietăți de rose indice sînt pompoase flori de vase și de grădină cu un miros mai mult sau mai puțin intensiv, dar' din seamă afară plăcut.

Rosa adoratissima, Rosa Thea: O rosă mare, galbină, cu un miros nedescriptibil de fin, cam asemănător cu cel de teiu chinezesc. Rosa bengalensis, Rosa semperflorens (rosă de lună): Ea este purtătoarea colorilor specifice rosee: Tufa aceasta de tot plăcută, care înflorind de primăvara timpuriu până toamna târziu, acopere păreți și frunzișuri, schimbând toate nuanțele de culoare rosa, dar' totuși numai acele nuanțe ce sînt cunoscute sub numirea de culoare roseă. Pentru mirosul ei plăcut, deși nu chiar intensiv, se cultivă în grădini pe rabatele straturilor și pe ziduri.

Uleul de rose este un product al destilăciunii petalelor de rose cu apă. Spre scopul acesta se întrebuințează mai multe soiuri de rose (de oțet, bisamică, damascenă, centifolie), care se despoaie de pe ouariu. Exploatarea destilăciunii e foarte varie și depinde mult dela timp și temperatură. 20 chilograme petale dau pe un timp tare călduros, circa 5 chilograme uleu de rose, precând din acele 20 chil. petale de trandafir pe o temperatură rece ori ploioasă rezultă 20 gr. uleu de rose, va se dăcă din tot chilogramul un gram. Spre a produce circa 500 chil. uleu de rose avem lipsă la temperatură medie de 145 chil. petale de rose, sau circa de 250.000 rose. Sciindu-le aceste nu trebuie să ne mai mirăm de prețurile exagerate ale uleului de rose și dacă vom mai lua în considerare cu cât se mai ridică prețul lui umblând din mână în mână, ne vom mira cum de se poate căpăta și cu aceste prețuri în farmaciile europene.

Uleul de rose european-turcesc vine din Adrianopol și se preparează într'un mod de tot primitiv în nisce aparate tot atât de primitive, în Kasanlik la sudul Balcanilor.

În Franca-Sudică în ținuturile bogate în rose dela Cannes și Grasse, apoi în Anglia-Sudică încă se ocupă oamenii cu fabricarea uleului de rose. Ca țeri și locuri producătoare de uleu de rose sînt mai însemnate: Kaschmir, Ghazipur, Herat, Schiras, Damascul, Brussa și Smirna.

Fiind comerțul uleului de trandafiri împreunat cu mari spese, ne putem ușor închipui, că această marfă mai de loc nu trece nefalsificată din mână în mână. Mai ales Francezii se pricep de minune la acest lucru, amestecându-l cu uleu de geranium și de pelagonii. La uleul de rose turcesc și asiatic se adaugă pentru a-l falsifica așanumitele ulee de limon și de andropogon nardus.

Falsificări ordinare de prin spiceriile europene se fac cu uleu de lemn de rose și cu uleu de lemn de sandel.

În limba florilor rosa însemnează: iubire și tinerețe, inocenție și virtute

Un lucru cu haz.

(Cu ilustrațiune.)

Breviarul și biblia și celelalte cărți rituale și bisericesti, menite pentru „edificarea sufletească“ a lui Fra Bartolomeo sau pentru aprofundarea cutărei sau cutărei cestiuni de dogmatică, sau de morală sau de organizațiune mănăstirească, ași, și în câteva momente libere, au trebuit să cedeze locul unui alt product „literar“, care prin aceea, că nu se ocupă și el de cestiuni așa serioase de dimineața până seara, și și de și, fără întrerupere, devin plictisitoare, din când în când mai trebuie și câte o veselie, și câte o glumă, și câte un lucru din cele lumesci, pentru-ca să restabilească echilibrul necesar și în spiritul unui preacuvios frate din mănăstire. Fra Bartolomeo al nostru, e cu deosebire accesibil pentru glume bune, cu spirit, chiar și când nu sînt totdeauna drese cu cea mai aleasă sareatică, de aceea citește totdeauna, în oarele sale libere, cu plăcere foaia sa umoristică de predilecțiune. Și nu numai textul, ci și ilustrațiunile, de multe-ori nu tocmai potrivite a promova esesa călugărească, află complăcerea sa. Numărul de ași mai ales îi face mult haz. Fi-va acest haz provocat prin vr'o glumă făcută asupra cutărui prieten al seu, sau prin vr'o satirisare nimerită a cutărui superior, căruia din frățească inimă călugărească îi doresce din când în când câte o mică împunsătură, sau fi-va provocat prin înfătoșarea în desemn nimerit al vr'unei scene din „vieța lumească“, nu scim; destul că, din ochii vioi, pe jumătate închiși, din zimbetul voios ce-i joacă în giurul buzelor rase, ne întimpină expresiunea îndestulirii, ce fratelui călugăr 'i-s'a pricinuit prin diarul seu glumeț ilustrat. Să-i fie de bine această îndestulire și acest haz!

Literatură și sciință.

— A eșit de sub tipar în Cluj: „Coarda inimii“. Versuri la morți, conținend 58 de versuri pentru toate ocașiunile și 2 dialoguri tot în versuri între învățătorul bătrân și cel nou, și între tată și fiu. De Iacob Mureșianu, învățător și cantor. Opul cuprinde 18 coale de tipar, litere garmond. Se poate procura atât dela autor, cât și dela domnul Basiliu Podoabă la „Economul“ în Cluj și dela compactorul George Hansz. Prețul pentru abonenți e 1 fl., pentru alții 1 fl. 20 cr. — **Noțiuni de estetică** pentru clasa a V-a a institutelor pedagogice și a externatelor secundare de fete, de Dr. P. Dulfu, profesor la Asilul „Elena Doamna“ în Bucuresci. Prelungă o prefață și introducere, opul e împărțit în două părți; în partea primă tractează despre frumosul estetic în genere, în partea a doua despre artele frumoase. Format 8° de 56 pag. Prețul 1 leu și 80 bani. Se află de vîndare la librăriile: Socec, Sfetea și Alcaly, în Bucuresci. — **Curs practic de aritmetică** pentru școalele populare române, de prof. Arseniu Vlaicu, a apărut în editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov. E lucrat pe basa celor mai bune manuale germăne și franceze, observand totdeauna cu ingrigire principiul intuițiunii. Întregul curs e împărțit în 3 părți. Partea 1-a pentru anul I. și II-lea de școală se ocupă cu numerii 1—20 și dela 1—100, partea a 2-a pentru anul al III-lea și IV-lea cu numerii dela 1—1000 și în cerc nemărginit; partea a 3-a, pentru anul al V-lea și VI-lea, cu diferitele specii de calculări necesare în vieța practică. Rezultatele temelor predate în „curs“ se vor publica în curênd în fascicul separat. Prețurile sînt: pentru partea I-a 22 cr.; pentru a II-a 25 cr.; pentru a III-a 30 cr. Fasciculul cu rezultatul temelor se va da învățătorilor gratuit.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— Deschiderea stagiunii teatrale din acest an se va face la Teatrul Național din București, la 28 Septembrie cu „Doamna Chiajna“, dramă în 5 acte și un tablou de N. Țincu și Radulescu-Niger. Despre drama aceasta, una din cele premiate în anul trecut de comitetul Teatrului Național, ne spune „Naționalul“, că este o lucrare meritoasă, produsă cu studii serioase și minuțioase, delanise autori, dacă nu renumiți, dar' cunoscuți în destul ca stăruitori, conștiențioși și talentați“. Asupra cuprinsului ne spune același ziar, că: „este o scriere trasă din istoria țării și în cele 5 acte, plină de acțiune de scenerii, presărată de efecte adevărate, naturale“. Ear' despre limba în care e scrisă drama se dice, „că ea e scrisă în o limbă atât de curat românească, atât de fermecătoare, încât te uimesce și te face să te mândrești, că ești din neamul, care a vorbit asemenea limbă bogată, poetică, dulce și energetică totodată“, — calitate, care e fără seamăn în scrierile noastre de teatru“. Subiectul, care, sânt mai mulți ani de atunci, a fost tractat și de peana măiastră a prosatorului Al. Odobescu în o frumoasă novelă, sub numirea: „Doamna Chiajna“, este următorul: „Doamna Chiajna, fiica lui Petru Rareș, Domnului Moldovei și soția lui Mircea al III-lea Ciobanul, Domn al Munteniei, femeie de o energie și ambiție nemăsurată, după moartea soțului ei, otrăvit la Brașov de boierii pribegi din țeară, isbutese să capete la Constantinopol فرمان de domnie pentru fiul ei mai mare Petru Schiopul. Intrigile dela Constantinopol fac pe rînd, ca Petru să fie în scurt timp mazilit, venind în locul lui Androni Cantacuzino, care încercase să iee de soție pe domnița Ancuța, una din ficele Chiajnei. Cantacuzino însă, nici nu se aședase bine în scaunul domniei și fu scos și înlocuit cu Alexandru, al doilea fiiu al Chiajnei, care reușese să capete încă și domnia Moldovei pentru Petru, la a cărui aședare în scaun pornese cu trupe și tăbăresce dincoace de Milcov, la satul Săpățeni. Aici Chiajna este ucisă prin trădarea vornicului seu Ianc, de cătră Androne Cantacuzino, care la rîndul lui este ucis de Radu Socol, un tiner oltean, fiior de boier, și care se căsătorise fără voia Chiajnei cu Ancuța, pe care o smulse din brațele lui Androne Cantacuzino și apoi din zidurile Mănăstirii dintr'un Lemn unde fusese destinată călugăriei de cătră mumă-sa. — Caracterile principalelor personaje sânt zugrăvite cu mult talent, cu energie și exactitate și mai ales caracterul Chiajnei, eroina inteligentă, istuțioasă, crudă și ambițioasă reese bine la iveală și nu slăbește un moment până la sfîrșitul dramei“. — Rolurile de frunte vor fi reprezentate de d. Gr. Manolescu ca Radu Socol, dna Aristița Romanescu ca Ancuța, dl. Nottara ca Androni Cantacuzino, dl. Petrescu ca Ghimpe. Rolul Chiajnei încă nu s'a încredințat definitiv nici unei artiste, se vorbește despre d-șoara Ana Ciupagea și dna Ventura Vermont. De altcum amintim, că pentru a asigura repertoriul și pentru a pune pre artiștii tineri în pozițiunea de a se presenta apretierii publicului, direcțiunea Teatrului Național a luat dispozițiunea ca rolurile principale din piesele ce se vor juca în stagiunea viitoare să fie dublate.

Economic.

— Crastaveți în oțet. E timpul, în care bunele economice își pun provisiile pentru iarnă. Între aceste crastaveți ocupă un loc de frunte. Eată un mod de a conserva crastaveți cu gust minunat pentru iarnă. Crastaveții mici, dar' frumoși, îi punem în apă rece pentru câteva oare. îi curățim apoi de murdăria de pe ei cu o perie, avînd grije să nu le vătămăm coaja, îi clătim încă odată în apă

curată și îi aședăm într'o oală de pămînt, care nu e smălțuită cu plumb, punînd printre ei broboane de aguridă, frunză de viță de vie, frunze de laur, puțin mărar, câteva cuișoare și câteva fire de piper. Ferbem apoi într'un vas curat de pămînt atîta oțet tare de vin amestecat cu sare, cât e de ajuns pentru-ca să treacă preste crastaveți, și după-ce s'a rîcit îl turnăm preste ei și iăsăm vasul se stee așa câteva zile. După acest timp putem ferbe oțetul încă odată și să-l turnăm preste crastaveți. Legăm în urmă bine vasul la gură și-l aședăm la un loc răcoros. În scurt timp crastaveții astfel preparați sânt buni de consumat, avînd gust plăcut acru și aromatic. Cine voiesce să-i facă mai aromatici, n'are decât să adaugă la aședarea crastaveților prelîngă dresurile pomenite și tarhon, jale, busuioc, cimbru, șalote sau cepșoare mici albe și hrean.

De toate și de pretutindeni.

— Regina României, care pentru căutarea sănătății petrecuse cîtva timp în Veneția, a plecat de acolo împreună cu regele la Pallanza, localitate lîngă Lago-Maggiore, cu o climă mai blîndă cu împregiurimi încântătoare și cu mai multă liniște decât Veneția. Plecarea s'a făcut la sfatul medicilor. Asupra boalei Augustei suverane părerile medicilor sânt divergente; unii consideră nevrosă de care suferă, ca o urmare a isteriei, alții ca urmare a unei inflamații a pielor mucoase ale mîduvei spinării, alții ca urmare a unui început de tuberculosă în creeri. Adevărata stare de lucruri poate o cunosce numai cei mai de aproape ai reginei și acestia nu lasă se transpire nimic în public. Fapt e, că boala de timp mai îndelungat a subminat sănătatea suveranei și că afacerea cu moștenitorul de tron și cu d-șoara Văcărescu n'a fost ea, care a pricinuit boala, ci a accelerat numai izbucnirea ei mai cu vehemență. Buletinele din Pallanza spun despre o îmbunătățire în starea sanitară a reginei. Bine ar fi dacă această îmbunătățire ar fi dăinuitoare. — Monument pe mormîntul lui M. Eminescu. În cimiterul Bellu din București, unde zac osemintele poetului s'a ridicat pe mormîntul lui un monument masiv de piatră. Pe fața petrii e încrustat un mare medalion în bronz al poetului, executat de sculptorul Georgescu. — Nouă casă diecesană în Caransebeș. Casa diecesană de nou zidită din strada principală s'a sfințit la 7 Septembrie, după-cum ne spune „Foaia Diecesană“. Sfințirea a îndeplint-o părintele protopresbiter Andreiu Ghidiu, fiind de față P. S. S. dl episcop diecesan Nicolae Popea, membrii consistoriali, corpul profesoral și elevii dela amîndouă institutiile diecesane cel teologic și cel pedagogic. Tractul de sus al acestei case este menit pentru aceste două institute diecesane. Din acest motiv P. S. S. dl episcop după îndeplinirea actului sfințirii țînă o cuvîntare cu privire la scopul edificiului, făcînd cu pietate amintire de însemnătatea edificiului vechii reședințe episcopesci, unde a fost până acuma aceste institute, care reședință este martor viu al existenței episcopiei Caransebeșului încă din timpurile cele mai îndepărtate, apoi adresînd profesorilor cuvînte de încurajare și elevilor sfaturi și povețe părintesci, punîndu-le acestora la inimă, ca prin diligență asiduă într'u învățatură și prin purtare morală exemplară, să se arete mulțumitori și vrednici de jertfele ce le aduce biserica pentru dînșii. — Congresul studenților români s'a întrunit, conform programului la 5/17 Septembrie în orașul Giurgiu, unde i-s'a făcut o primire foarte călduroasă din partea orașului. La acest congres au luat parte și delegați ai studenților sîrbi, bulgari și greci. Dl. Dr. N. Rados, secretar al consiliului de ministri din Atena și president al delegațiunii studenților greci, a țînut un discurs asupra „Confederațiunii balca-

nice", încheindu-l cu devisa „Uniune și progres“ și cu un „Să trăească România și tinerimea română“. La întoarcere în București studenții și delegațiunile studenților străini, care au asistat la congres, au avut și în capitală o primire strălucită. La Ateneu s'a dat în onoarea lor o reprezentație teatrală, s'a făcut o retragere cu lămpioane în Cismegiu, unde au funcționat fântânile luminoase, li-s'a oferit un banchet și au fost conduși se viseze instituțiunile filantropice și culturale din capitală.

Cronica săptămânii.

— **Maiestatea Sa în Bănat.** Dela manevrele dela Bistrița, unde a avut ocaziune să se convingă și să-și exprime Înalta îndestulare asupra disciplinei și capacității de războiu a oștirii, care se compunea din corpul de armată transilvănean, Maiestatea Sa a plecat pentru a visita o altă lucrare, executată pe câmpul concurenței pacifice a industriei, comerțului și a economiei: adevărată expozițiunea din părțile sudice ale Ungariei dela Timișoara. Primirea ce li-s'a făcut aici a fost tot așa de călduroasă, ca și cea dela Bistrița. Mercuri în 6 l. c. ziua sosirii în numitul oraș, s'au prezentat și diferitele deputațiuni pentru a-și depune omagiile lor. Între aceste au fost și ale Românilor gr.-cat. și gr.-or. din acele părți, cea dintâi condusă de episcopul Lugojului Dr. V. Mihályi, cea din urmă condusă de episcopul Aradului I. Mețianu. La alocuțiunea episcopului Mihályi, Maiestatea Sa a răspuns: „Primesc cu deosebită mulțumire expresiunea de supunere și lealitate a clerului diecesan gr.-cat. a Lugojului. Jertfiți și de aci încolo toată puterea voastră pentru binele bisericii și al patriei, în care lucrare puteți conta totdeauna pe simpatia și bunăvoința Mea părintească“. Ear' la alocuțiunea episcopului Mețianu, Maiestatea Sa a răspuns: „Mă bucur foarte mult, că fiind aici ați profitat de ocaziune și d-voastră pentru a veni în fața Mea. Expresiunea neclintitei d-voastre credințe o primesc cu mulțumire și promit, că voiu sprigini totdeauna cu bunăvoință interesele d-voastre bisericesci, a căror îngrijire zeloasă V'o recomand cu tot dinadinsul“. Atât din răspunsurile dela Bistrița, cât și din cele dela Timișoara, presa maghiară caută se tragă concluziuni unilaterale în favorul politicii maghiare și se advertizeze pre naționalități, și mai ales pre Români, a se lăsa de politica lor de până acum, pre care ei o consideră ca contrară statului. — În Viena se țin de present conferențe de miniștri, la care participă ministrul-president austriac și cel ungar, miniștrii de finanțe și miniștrii comuni, pentru a se satori budgetul care e a se presenta în toamna aceasta delegațiunilor. Probabil că bugetul de războiu se va urca cu mai multe milioane. — Impregiurarea, că dl **Iacob Lahovary** ministrul de războiu al României, care venise să salute în numele suveranului seu pe Maiestatea Sa la manevrele dela Bistrița, a fost decorat, din acest incident, cu **crucea coroanei de fer** clasa 1-a, distincțiunea cea mai mare, care s'a conferit vr'odată din un asemenea incident unui ministru străin, se comentează din partea organelor principale ale presei din Austria și dela noi, în înțelesul, că politica României se apropie tot mai cu desăvârșire de politica triplei alianțe, și că în România n'ar fi cu puțință formarea unui minister trainic, care ar sfătui țeara la politică rusofilă sau care ar face chiar o astfel de politică. — Toată lumea politică a fost alarmată prin o scire ce sosi zilele trecute din Constantinopol. Această scire spunea că o parte a escadrei engleze din Marea-mediterană, fără a fi insciințat pe autoritățile turcesci, ar fi debarcat pe insula **Sigri**, din apropierea insulei

Metelin și din apropierea intrării în strâmtoarea Dardanelor, ar fi așezat torpile în giurul ei și ar fi făcut întărituri pe dinsa. În urmă s'a dovedit că totul se reduce la un exercițiu marin al acelei părți din flota engleză. Dar' mai ales presa engleză și a staturilor din tripla alianță, a luat de aci motiv să accentueze, că Anglia deși nu va da ea signalul de războiu, totuși în nici un caz nu va permite, ca Rusia se devină stăpânitoarea Dardanelor, după-cum poate se intenționează prin învoielă, ca cele făcute cu Turcia în privința trecerii de vase rusesci, echipate cu rezerviști, prin acele strâmtoari. — Pe de altă parte un toast, pe care împăratul german Wilhelm l'a ținut cu ocaziunea manevrelor la Erfurt) a produs în Franța mult sânge rău. În acest toast împăratul a dis între altele că: „la acest loc (în Erfurt cuceritorul corsican a insultat greu pe principii germani și a umilit adânc patria strivită. Atunci s'a născut în sufletul fericitului meu străbun idea rezistenței până la extrem, care apoi a dat nascere răzbunării dela 1818“. Cu cuvintele aceste au supărat rău pe Francezi. Adevărat, că motiv pentru schimbări de note diplomatice nu s'a luat din acest incident. Iritațiunea, care ese însă la iveală prin presă, indică destul de apriat, cât de încordate sânt stările de aji în Europa.

Deslegarea „Ghiciturei de șac“ din Nr. 35 este:

Dunăre, mamă viteză,
Decând lumea-mi stă de pază,
Ea mă scaldă, mă întăresce,
Ea mă nchingă și mă crește!
Sufle, treacă vântul rău,
Treacă preste capul meu!
Eu cu Dunărea sânt una:
Batem timpul și furtuna.

V. A.

Deslegări nimerite n'am primit.

Ghicitura

de 1. Hora.

	1	2	3	4
1	a	a	a	a
2	e	e	i	l
3	l	l	n	n
4	r	U	u	u

Literile din quadrate se se așede astfel, ca rîndurile corăspundătoare orizontale și verticale se dee același nume și anumit:

1. Corp ceresc.
2. Munte.
3. Mijloc de călătorit.
4. Loc de plimbare.

Correspondența foi.

A., Saravale: În „Satira“ Dtale, „dedicată cui o caută“ nu e dată destulă importanță motivului. Și limba și versul nu sânt preste tot locul îngrijite precum ar trebui. — Ghicitura trimisă, nu se poate reprezenta prin desemnul indicat. — *Spîrul dela S.*, Sibiu: Asupra lucrărilor trimise anonim nu ne pronunțăm și nu le putem publica.